

ANATOMI I

Anatomi vücudu oluşturan doku ve organların normal şekil, konum ve yapısıyla ilgilenen bilim dalıdır. Grekçe kökenden gelen anatomi terimi, kesip parçalara ayırma anlamına gelir. Anatomide geleneksel yöntem olan kadavra disseksiyonu kullanılır.

❖ Hastalıkların hemen hemen hepsi canlıda anatomik bir oluşumda şekillenerek, bir veya bir çok organa etki yapar, tanının doğru konabilmesi, sağaltımın başarıyla sürdürülebilmesi için organların normal yer, şekil ve büyüklüklerinin, renk, yapı ve birbiri ile olan ilişkilerin, kısaca anatomisinin çok iyi bilinmesi gerekir.

❖ Kadavra üzerinde patolojik muayene ve inceleme (necropsie) yönünden anatominin önemi büyüktür.

❖ Veteriner anatomi, evcil memeli ve kanatlılar arasında çeşitli sabit anatomik farkları bulup belirtmek suretiyle kısmen besin kontrolüne ve fosil bilim'e (paleontoloji) yardım eder.

❖ Organizmayı teşkil eden bütün makro ve mikroskopik oluşumlar Latince veya Grekçe asıldan gelme uluslararası ölçü ve değerde bir takım standart terimlerle ifade edilir. Bu standart terimler Anatomik terminolojiyi oluşturur. Terminoloji (nomenkulatur,adlandırma); bir bilim veya sanat dalında kullanılan özel sözcüklerin tümünü ifade eder. Anatomik terminoloji, anatomi alanında uluslararası dil birliği sağlamaktadır.

Anatomik terimlerin doğru telaffuz edilebilmesi için bazı Latince okunuş kuralları

Latince	Türkçe	Örnek	Okunuşu
ae	e	vertebrae	vertebre
au	o, av	auto, auricula	oto, avrikula
ca	ka	scapula	skapula
ce	se	cerebrum	serebrum
ci	si	circulus	sirkulus
ch	k	chorda	korda
i	y	cilium	silyum
j	y	jejunum	yeyunum
oe,eu	ö	oesophagus,eupnea	Ösofagus, öpne
ph	f	phalanx	falanks
ps	pis	psoas	pissoas
qu	ku	quadratus	kuadratus

rh	r	rhinencephalon	rinencefalon
sca,scu,sco	ska, sku,sko	scala, scutum, scopidae	skala, skutum, skopide
sch	ş	schwann	şivan
sh	ş	shock	şok
t	s,t	portio, adventitia	porsiyo, adventisya
th	t	urethra	uretra
v	v	vomer	vomer
x	ks	larynx	larinks
y	i	hypodermis	hipodermis

Anatomide sık kullanılan ön ekler

ab -	uzak durum
ad-	yakın ,yakın durum
ante-	önceden, ön
in-	içerde olma, içe hareket
infra-	altta
circum-	etrafta , etrafında
de-, des-	aşağı doğru hareket
e- veya ex-	dışa doğru
extr(a)-	dışarıda, dışarıya
super-, supra	üstte, üstünde
re-	geri, tekrar
inter-	arası
prae-	Önce, önde
sub-	altında, altta bulunan
trans-	-den geçerek, başka tarafa
hemi-	yarı, tek taraf
semi-	yarım
uni-	bir
bi-	iki

Anatomide sıklıkla kullanılan asıl sayı sıfatları ve derece gösteren sayı sıfatları

Unus : 1

Duo : 2

Tres : 3

Quatuor : 4

Quinque : 5

Sex : 6

Primus : 1'inci

Secundus : 2'nci

Tertius : 3'üncü

Quartus : 4'ünü

Quintus : 5'inci

Sextus : 6'ncı

Tekil ve çoğulu değişiklik olmayan bazı sözcükler

Tekil

Çođul

Ductus

Ductus

Manus

Manus

Sinus

Sinus

Genel Anatomik Terimlerden Planum'lar

1- Planum medianum
median, medialis, lateralis

2- Planum sagittale
sagitta
sagittalis

3- Planum transversum

4- Planum dorsale (frontale)

Doğrultu,yön, konum gösteren terimler

- Dexter :Sağ
- Sinister : Sol
- Cranialis : Başa yakın
- Caudalis :Kuyruğa yakın
- Oralis : Ağıza yakın
- Aboralis : Ağızdan uzak, ağızın gerisinde olan
- Rostralis : Başta buruna yakın olan
- Palmaris :El ayası tarafında olan,
ön ayakda bükücü taraftaki
- Plantaris :Ayak tabanı tarafındaki,
arka ayakta bükücü taraftaki
- Superior : Üst, üstteki
- Inferior : Alt, alttaki

- Anterior : Ön, önde olan
- Posterior : Ard, arkada olan
- Dorsalis :Sırta yakın olan
- Ventralis :Karına yakın olan
- Axialis :Eksene ait, eksene yakın
- Abaxialis :Eksenden uzak olan

- Superficialis : Yüzlek
- Profundus : Derin
- Proximalis : Bacakta gövdeye daha yakın bulunan
- Distalis : Bacakta gövdeden uzak olan, yere daha yakın olan
- Verticalis : Dikey bulunan
- Medialis : Ortaya yakın olan, iç yan tarafta bulunan
- Medius : Planum medianum üzerinde bulunan
- Lateralis : Dış yan, yan tarafta bulunan

- Transversalis :Enine olan
- Intermedius :İki şeyin arasında veya ortasında bulunan
- Longitudinalis :Uzunlamasına olan
- Externus :Dışta,dış tarafta bulunan
- Inter :Arasında, arada
- Internus :İçinde olan, içinde
- Latus :Yan, geniş

Canlı Hayvanın incelenmesi

Canlı hayvanın anatomisinin öğrenilmesi ise sadece diseksiyon yetersiz kalır. Kadavraya bir tespit işlemi gerçekleştirildiyse organların konumu ve rengi canlı hayvandakine göre büyük değişiklik gösterir. Bu nedenle diseksiyon sırasında ve diseksiyon öncesi edinilen izlenimler mümkün olduğunca taze materyale başvurarak ve cerrahi operasyonları seyrederek pekiştirilmelidir.

Vücut şekli, oranı ve duruş pozisyonunun gözlenmesi (observasyon).

Doğrudan görülemeyen yapılar dokunuşla, yani hafif ya da kuvvetli palpasyonla belirlenir.

Bazı organlar perküsyonla (cilt üzerine keskin bir darbe vurarak rezonans ortaya çıkarmak) tanımlanır.

Akciğer ve kalbin pozisyonu oskültasyon (dinleme) yoluyla belirlenebilen organların başlıca örneğidir.

Vücudun normalde görülmeyen birçok kısım ve boşlukları çeşitli araçların kullanımıyla görülebilir hale gelir.
Oftalmoskop, otoskop, endoskop

Radyografik anatomi, Ultrasonografi, CT ,MRI

Anatomia Veterinaria Comparativa

❖ Animalia domestica mammalia

- At anatomisi
- Gevişgetirenler anatomisi
- Köpek anatomisi
- Domuz anatomisi
- Kanatlılar anatomisi

❖ Aves domestica

Animalia domestica mammalia

- **Equidae (tek parmaklılar)-eq.**
  - At (equus caballus)
  - Eşek (equus asinus)
  - Katır (equus mulus)
- **Ruminantia (geviş getirenler) – rum.**
  - Sığır (bos taurus) - bo.
  - Manda (bos bufalo)
  - Koyun (ovis aries) - ov.
  - Keçi (capra hircus) - cap.
- **Carnivora (etçiller) - car.**
  - Köpek (canis familiaris) – ca.
  - Kedi (felis catus) - fe.
- **Omnivora (karışık beslenenler)**
  - İnsan (homo sapiens)
  - Domuz (sus domestica) - su.

Aves domesticus

- **Evcil kanatlılar**
  - Tavuk (gallus domesticus)
  - Hindi (meleagris gallopavo)
  - Güvercin (columba domestica)
  - Kaz (anser domesticus)
  - Ördek (anas domestica)

Diseksiyonla sağlanan bilgiler iki temel ve tamamlayıcı yolla tanımlanıp organize edilebilir. Bunlardan biri olan

Sistematik anatomi, fonksiyonları birbiriyle yakın ilişkili olan, belirgin ortak bir fonksiyonu yerine getiren, sindirim sistemi, kardiyovaskuler sistem gibi vücut sistemlerini oluşturan, organ gruplarını ele alır. Sistematik anatomi, karşılaştırmalı bir yaklaşımla diğer medikal bilimler için temel oluşturur. Hepsinin ötesinde başlangıç aşamasında regional anatomiye göre öğrenimi kolaydır.

Alternatif bir yaklaşım olan **regional anatomi** vücudun özel bölgelerindeki yani regio'larındaki tüm organların şekil, yapı ve birbirleriyle ilişkilerini ortaya koyar. Basit mekanik işlevler dışında sistematik anatomiden daha az fonksiyona yer verir, fakat klinik çalışmalar için tamamlayıcı bilgiler sağlar.

Sistemik Anatominin Bölümleri

Lokomotor sistem

Kemik Bilimi (Osteologia)

Eklem Bilimi (Arthrologia)

Kas Bilimi (Myologia)

Sindirim Sistemi (Systema digestorium)

Solunum Sistemi (Systema Respiratorium)

Sidik ve Dölleme sistemi (Systema Urogenitale)

Dolaşım Sistemi (Systema Vasorum)

Sinir Sistemi (Systema Nervosum)

Duyu Sistemi (Aesthesiologia, Organa Sensuum)